

УДК: 81'37:[801.8=111

DOI: <http://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.4.354777>

Дорошенко Володимир Сергійович,

доктор наук з держуправління, кандидат історичних наук,
академік Української академії наук,
доцент кафедри філології та перекладу,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID ID: [0000-0001-9951-3241](https://orcid.org/0000-0001-9951-3241)
vladimirdoroshenko1112@gmail.com

Гончаренко Світлана Миколаївна,

старший викладач кафедри філології та перекладу,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID ID: [0000-0002-7740-4658](https://orcid.org/0000-0002-7740-4658)
honcharenko.sm@knuutd.edu.ua

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті здійснено теоретичне осмислення ключових засад компетентнісного підходу в процесі навчання англійської мови студентів закладів вищої освіти. Розглянуто та проаналізовано різноманітні інтерпретації базових понять, зокрема: "компетентність", "комунікативна компетентність", "іношомовна комунікативна компетентність" та "компетентнісний підхід". Компетентність трактується як інтегрована характеристика особистості, що включає сукупність знань, умінь, навичок та особистісних якостей, які зумовлюють її мотивацію, готовність і здатність ефективно діяти у конкретних життєвих і професійних ситуаціях.

У межах аналізу іношомовної компетентності виокремлено її основні складники: граматичний компонент, що охоплює лексичний запас, знання орфографічних норм і навички синтаксичного оформлення висловлювань; соціолінгвістичний компонент, який стосується вміння ефективно комунікувати відповідно до соціального контексту з використанням засобів опису, інформування та переконання; дискурсивний компонент, який передбачає здатність логічно та послідовно формулювати мовлення у межах цілісного висловлювання; стратегічний компонент, що виражається у вмінні застосовувати як вербальні, так і невербальні засоби для забезпечення успішної комунікації.

У дослідженні проаналізовано ключові принципи реалізації компетентнісного підходу у процесі викладання англійської мови студентам закладів вищої освіти. Зокрема, виокремлено такі методологічні засади: принцип економного використання базового словникового запасу; принцип лінгвістичної спорідненості між англійською та латинською мовами; принцип цілеспрямованої презентації лексичних одиниць у навчальному середовищі; принцип врахування мовних характеристик лексем у контексті навчання; а також принцип інтегрованого підходу до розв'язання дидактичних і методичних завдань у сфері викладання лексичного матеріалу.

На основі аналізу визначено, що найефективнішими засобами формування іношомовної професійної комунікативної компетентності є використання інтерактивних форм навчальної діяльності. У зв'язку з цим педагогічна практика викладача англійської мови у закладах вищої освіти повинна ґрунтуватися на сучасних підходах до організації навчального процесу, що передбачає впровадження інноваційних мето-

дик, ефективних навчально-методичних технологій та актуальних педагогічних стратегій у галузі іношомовної освіти.

Ключові слова: професійний, компетентність, компетентнісний підхід, іношомовна освіта, майбутній фахівець, комунікативна діяльність.

Doroshenko, Volodymyr,

Doctor of Science in Public Administration, Candidate of Historical Sciences,
Academician of the Ukrainian Academy of Sciences,
Associate Professor of the Department of Philology and Translation
Kyiv National University of Technologies and Design
ORCID ID: [0000-0001-9951-3241](https://orcid.org/0000-0001-9951-3241)
vladimirdoroshenko1112@gmail.com

Goncharenko, Svitlana,

Senior lecturer of the Department of Philology and Translation
Kyiv National University of Technologies and Design, Ukraine
ORCID ID: [0000-0002-7740-4658](https://orcid.org/0000-0002-7740-4658)
honcharenko.sm@knuutd.edu.ua

COMPETENCY-BASED APPROACH TO ENGLISH LANGUAGE TEACHING

The article provides a theoretical understanding of the key principles of the competency-based approach in the process of teaching English to students of higher education institutions. Various interpretations of basic concepts are considered and analyzed, in particular: "competence", "communicative competence", "foreign language communicative competence" and "competence-based approach". Competence is interpreted as an integrated characteristic of a person, which includes a set of knowledge, abilities, skills and personal qualities that determine his motivation, readiness and ability to act effectively in specific life and professional situations.

Within the framework of the analysis of foreign language competence, its main components are identified: a grammatical component, which includes vocabulary, knowledge of spelling norms and skills in syntactic expression; a sociolinguistic component, which concerns the ability to communicate effectively in accord-

ance with the social context using means of description, information and persuasion; a discursive component, which involves the ability to logically and consistently formulate speech within a coherent statement; a strategic component, which is expressed in the ability to use both verbal and non-verbal means to ensure successful communication.

The study analyzes the key principles of implementing the competency-based approach in the process of teaching English to students of higher education institutions. In particular, the following methodological principles are identified: the principle of economical use of basic vocabulary; the principle of linguistic affinity between English and Latin; the principle of purposeful presentation of lexical units in the learning environment; the principle of taking into account the linguistic characteristics of lexemes in the context of learning; as well as the principle of an integrated approach to solving didactic and methodological tasks in the field of teaching lexical material.

Based on the analysis, it was determined that the most effective means of forming foreign language professional communicative competence is the use of interactive forms of educational activity. In this regard, the pedagogical practice of an English teacher in higher education institutions should be based on modern approaches to organizing the educational process, which involves the implementation of innovative methods, effective educational and methodological technologies and relevant pedagogical strategies in the field of foreign language education.

Key words: professional, competence, competency-based approach, foreign language education, future specialist, communicative activity.

Постановка проблеми. У контексті формування інформаційного суспільства в Україні особливої ваги набуває завдання підвищення якості освіти, зокрема у сфері іноземної підготовки. Сучасна освітня парадигма акцентує увагу не лише на засвоєнні знань, умінь і навичок, а насамперед – на здатності випускника закладу вищої освіти ефективно діяти в реальних професійних ситуаціях, творчо застосувати здобуті знання на практиці та взаємодіяти в багатомовному середовищі.

У зв'язку з цим в освітній практиці України дедалі ширше впроваджуються стандарти європейських підходів до навчання іноземних мов. У зазначеному контексті реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання англійської мови виступає пріоритетним напрямом модернізації мовної освіти, що зумовлює актуальність дослідження теоретичних і практичних аспектів цього підходу.

Оновлення змісту навчання іноземних мов тісно пов'язане зі змінами у стратегічних орієнтирах розвитку сучасної освіти, яка дедалі більше спрямовується на формування у здобувачів вищої освіти ключових життєвих і професійних компетентностей. Такий підхід покликаний забезпечити готовність майбутніх фахівців до успішної адаптації у глобалізованому, динамічному та полікультурному середовищі.

Вказані трансформації зумовлені низкою важливих чинників, серед яких особливу роль відіграє зростаючий вплив глобалізаційних процесів, активне

розширення міжнародної взаємодії в різних сферах суспільного життя, а також актуалізація потреби у міжкультурній комунікації. У цьому контексті іноземна освіта поступово трансформується в бік комунікативно орієнтованої, особистісно-зорієнтованої та культурологічної моделі навчання, що передбачає інтеграцію мовної, соціокультурної та когнітивної складових у єдину систему формування компетентного мовного суб'єкта.

Компетентнісний підхід, як провідна концептуальна основа сучасного іноземного навчання, охоплює всі ключові компоненти освітнього процесу та передбачає формування у студентів готовності до активної діяльності в різноманітних сферах суспільного життя. Він орієнтований на розвиток особистісного потенціалу, сприяє успішній соціалізації, професійній самореалізації та здатності до безперервного особистісного й професійного зростання.

Сучасна парадигма освіти передбачає не лише засвоєння знань, а й розвиток критичного та творчого мислення, комунікативних навичок, здатності до самостійного вибору, адаптивності, суб'єктності та готовності до ефективної практичної діяльності в реальних умовах. Попри визнану значущість іноземної комунікативної компетентності у процесі підготовки майбутніх фахівців, зокрема у сфері вищої освіти, її функціональна роль у структурі професійного навчання досі залишається недостатньо дослідженою та розкритою.

Актуальність проблеми формування іноземної професійної компетентності у студентів закладів вищої освіти зумовлюється низкою чинників, серед яких – зростаючі вимоги до якості підготовки фахівців у контексті глобалізаційних процесів та інтеграції України до світового освітнього й професійного простору. Незважаючи на наявність окремих досліджень, присвячених формуванню англійської професійної компетентності, у цій сфері зберігаються суттєві суперечності. Зокрема, спостерігається розрив між необхідністю орієнтації освітнього процесу на міжнародні стандарти та недостатнім рівнем відповідності освітніх програм вітчизняних закладів вищої освіти цим вимогам. Крім того, існує невідповідність між об'єктивною потребою в якісній підготовці майбутніх фахівців до професійного іноземного спілкування та обмеженими можливостями навчально-методичного забезпечення, що ускладнює реалізацію зазначеної мети на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності компетентнісного підходу, а також проблематика формування ключових компетентностей розкриваються у працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Значний внесок у теоретичне обґрунтування даного підходу зробили О. Бреус, Н. Бібік, О. Завалевська, І. Кухта, О. Марущак, О. Овчарук, О. Пометун, а також R. Barnett,

Т. Hyland, J. Raven, D. Shandler, J. Stephenson та інші. У їхніх роботах компетентність розглядається як цілісне утворення, що інтегрує знання, уміння, особистісні якості та досвід, необхідні для успішної діяльності в різних життєвих ситуаціях.

Щодо іншомовної освіти, то окремі аспекти реалізації компетентнісного підходу у викладанні іноземної мови висвітлено в працях таких дослідників, як О. Бігич, С. Ніколаєва, О. Савченко, Ю. Панасюк. Значний теоретичний доробок у цьому напрямі також належить D. Hymes, W. Littlewood, R. Mirabile, S. Savignon, які акцентували увагу на формуванні комунікативної компетентності як основного результату іншомовного навчання, орієнтованого на практичне застосування мови у міжкультурному середовищі.

О. Пометун трактує поняття “компетентнісний підхід” як орієнтацію освітнього процесу на цілеспрямоване формування та розвиток ключових і предметних компетентностей, які забезпечують інтегральну підготовку особистості до життя й діяльності в суспільстві. У результаті реалізації такого підходу формується загальна компетентність особистості – комплексна характеристика, що об’єднує знання, уміння, ціннісні орієнтації, досвід діяльності та поведінкові моделі, необхідні для ефективної життєдіяльності у сучасному соціокультурному контексті (цит. по Овчарук, 2004, с. 66).

Н. Бібік підкреслює важливість переорієнтації освітнього процесу з акценту на сам процес навчання до зосередження на його результатах у контексті діяльнісного підходу. Такий зсув має сприяти формуванню у випускників здатності відповідати актуальним вимогам сучасного ринку праці, ефективно вирішувати практичні життєві завдання, а також усвідомлювати власну професійну ідентичність (цит. по Овчарук, 2004, с. 45).

На думку О. Овчарук, сучасне визначення освітніх цілей виходить за межі національного рівня і дедалі більше формується у міждержавному та міжнаціональному контекстах. Головні освітні пріоритети нині окреслюються в рамках міжнародних угод і програм, що виступають стратегічними орієнтирами для країн-учасниць. У зв’язку з цим автор наголошує на необхідності розвитку не лише здатності застосовувати власні знання, а й гнучкості, відкритості до змін, умінні адаптуватися до динамічних умов ринку праці, ефективно працювати з інформацією, проявляти ініціативу, швидко приймати рішення та реалізовувати концепцію навчання впродовж усього життя (Овчарук, 2004, с. 6).

У свою чергу, Д. Іванов визначає компетентнісний підхід як один із тих підходів, що покликаний надати особистісного сенсу освітньому процесу. На його думку, головна мета цього підходу полягає у досягненні освітнього результату, що виявляється не у кількості засвоєної інформації, а у здатності особи

ефективно діяти в різноманітних проблемних ситуаціях, спираючись на набутий досвід, знання та сформовані вміння (цит. по Ніколаєва, 2010, с. 12).

На думку Д. Річардса та Т. Роджерса, *компетентність* – це сукупність знань, умінь, ставлень та поведінкових реакцій, необхідних для ефективної діяльності в реальних умовах (Richards, 2001, с. 141–149). Вони підкреслюють, що компетентнісний підхід у викладанні іноземних мов ґрунтується на практичній природі мови, розглядаючи її насамперед як засіб міжособистісної комунікації. Відтак, процес навчання іноземної мови не може розглядатися поза соціальним і культурним контекстом, у якому ця мова функціонує.

Мета дослідження: з’ясувати сучасні підходи до розуміння сутності компетентнісного підходу у викладанні англійської мови студентам закладів вищої освіти в умовах модернізації освітнього процесу.

Методи дослідження. В дослідженні використані *теоретичні методи* (аналіз наукової психолого-педагогічної, лінгвістичної та методичної літератури, вивчення навчальних програм, нормативно-правових документів у сфері освіти; *емпіричні та прикладні методи* (анкетування, діагностика, моделювання елементів навчального процесу); *загальнонаукові методи* (узагальнення, систематизація, порівняльний аналіз); *експериментальні методи* (апробація теоретичних положень у процесі навчання, аналіз результатів впровадження практичних моделей).

Результати дослідження. Аналіз психолого-педагогічних досліджень, здійснених як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, свідчить про те, що компетентнісний підхід передбачає переорієнтацію освіти на такі результати, які мають значення не лише в межах освітньої системи, а й у ширшому суспільному контексті. У сучасному світі дедалі важливішим стає не просто володіння знаннями, а здатність ефективно їх застосовувати в реальних життєвих ситуаціях для розв’язання практичних завдань.

Компетентність розглядається як інтегральна характеристика особистості, що формується на основі набутих знань, сформованих умінь і навичок, професійного та життєвого досвіду, а також особистісних якостей. Вона відображає не лише готовність, а й прагнення та здатність людини до ефективного вирішення проблем, які виникають у процесі практичної діяльності. Важливим аспектом компетентності є усвідомлення особистої відповідальності за результати власної діяльності, що, своєю чергою, обумовлюється індивідуальною системою цінностей. Саме таке суб’єктивне ставлення до виконуваних дій трансформує абстрактні компетенції в реальні досягнення, значущі для самої особистості. Отже, компетентність реалізується через успішне застосування відповідних компетенцій у контексті значущої діяльності (Марушак, 2016, с. 97–108).

Комунікативна компетентність становить органічну складову змісту мовної освіти, зокрема іншомовної, і передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності – аудіюванням, говорінням, читанням і письмом – а також здатністю ефективно застосовувати здобуті знання в реальних умовах спілкування. Формування іншомовної компетентності розглядається як ключовий чинник розвитку особистості майбутнього фахівця, що вимагає перегляду та оновлення методологічних засад і стратегій навчання іноземних мов із урахуванням актуальних суспільних запитів, наукового прогресу та індивідуальних освітніх потреб студента.

Іншомовна компетентність являє собою інтегрований комплекс знань, умінь і навичок, які забезпечують здатність ефективно використовувати іноземну мову як у професійному середовищі, так і в процесі саморозвитку та самоосвіти. Вона охоплює не лише володіння мовленнєвими засобами, а й відповідний рівень мовної культури – як усної, так і писемної – включаючи елементи невербальної комунікативної поведінки (Кухта, 2008, с. 27–33).

У відповідності до положень “Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання”, іншомовна компетентність трактується як *здатність особистості ефективно діяти в умовах реального мовного середовища, тобто брати участь в інформаційному обміні, де лінгвістичні знання повинні бути адаптованими до сприймання та обробки значного обсягу як вербальної, так і невербальної інформації*. Особлива увага приділяється не лише наявності знань, а й успішності мовленнєвої взаємодії, що значною мірою зумовлюється готовністю індивіда долати психологічний бар’єр, ризикувати, висловлюючи власні думки іноземною мовою. Важливим чинником у цьому контексті є й здатність до мовної імпровізації – ефективного використання доступного лексико-граматичного арсеналу для досягнення комунікативної мети (Загальноєвропейські рекомендації..., 2003, с. 273).

Процес формування іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти у межах вивчення англійської мови має ґрунтуватися на комплексному підході, що враховує кілька *ключових компонентів*:

1. *Мовна (лінгвістична) компетентність* – система знань, умінь і навичок, що забезпечує здатність здійснювати іншомовну комунікацію у професійно-орієнтованих ситуаціях, характерних для майбутньої фахової діяльності.

2. *Соціокультурна компетентність* – включає володіння фоновими знаннями щодо специфіки функціонування професійної сфери в країні, мова якої вивчається, що сприяє адекватному сприйняттю й інтерпретації мовленнєвих ситуацій у міжкультурному контексті.

3. *Професійна компетентність* – передбачає здатність знаходити, аналізувати та використовувати професійно-релевантну інформацію іноземною мовою у своїй галузі, знання термінології, а також вміння опрацьовувати фахові тексти, виділяючи з них ключову інформацію (Бреус, 2017, с. 264).

Розвиток іншомовної компетентності майбутніх фахівців відбувається через засвоєння загальнонавчальної та професійно-спрямованої лексики, включно з термінами, професійними ідіомами, скороченнями та неологізмами, що використовуються у фаховому дискурсі. У процесі створення ефективної системи вправ для професійно-орієнтованого навчання слід дотримуватися принципів, які враховують як змістову специфіку професії, так і потребу в розвитку мовленнєвих умінь, релевантних до майбутньої професійної діяльності:

– *принцип тематично зумовленого словникового мінімуму*: передбачає систематичне використання фахової термінології, яка безпосередньо пов’язана зі сферою майбутньої професійної діяльності студентів. Формування лексичного запасу має ґрунтуватися на актуальних поняттях і категоріях професійного дискурсу;

– *принцип мовної спорідненості*: базується на використанні лінгвістичних паралелей між латинською та англійською мовами, що є особливо ефективним у процесі засвоєння термінів у медичній, біологічній та технічній галузях, де значна частина лексики має латинське походження;

– *принцип функціонального пред’явлення лексичних одиниць*: полягає в цілеспрямованій подачі термінологічної лексики з орієнтацією на формування рецептивних навичок (розуміння на слух і при читанні), з одночасною перспективою репродуктивного та продуктивного використання цих одиниць у професійній комунікації;

– *принцип урахування мовних характеристик лексичних одиниць*: передбачає обов’язковий аналіз семантики, граматичної структури та типових моделей сполучуваності фахової термінології, що сприяє точності та доречності мовного вживання у професійному контексті;

– *принцип дидактико-психологічної релевантності*: ґрунтується на необхідності багаторазового повторення ключових термінів у різноманітних лексичних і контекстуальних комбінаціях, що забезпечує міцне засвоєння лексики з урахуванням закономірностей пам’яті та механізмів мовного навчання;

– *принцип комплексного розв’язання дидактико-методичних завдань*: передбачає одночасну роботу над формуванням активного словника (лексики, яка вільно використовується у мовленні) та розвитком потенційного лексичного запасу (лексики для впізнавання та розуміння), що забезпечує повноцінне засвоєння іншомовної термінології;

– *принцип орієнтації на лексичні та словотвірні закономірності*: акцентує увагу на необхідності засвоєння правил семантики, сполучуваності та словотвору англомовних фахових термінів, зокрема на основі латинських морфем (префіксів, суфіксів, коренів), що підвищує здатність студентів самостійно аналізувати і розуміти нові слова;

– *принцип зображальної наочності*: реалізується через використання інтелект-карт (Mind Maps) як ефективного інструмента візуалізації й семантизації термінологічної лексики, що сприяє кращому запам'ятовуванню, структуруванню та закріпленню інформації у довготривалій пам'яті;

– *принцип інтеграції лексичного навчання з розвитком мовленнєвої діяльності*: полягає в тісному поєднанні засвоєння лексичних одиниць з розвитком мовленнєвих навичок, передусім через читання професійно орієнтованих текстів, що стимулює як рецептивну, так і продуктивну мовленнєву активність студентів (Білецька, 2014, с. 29).

У процесі вивчення іноземної мови студенти поступово формують низку професійно значущих компетенцій, які ґрунтуються не лише на засвоєнні мовного матеріалу, а й на інтеграції отриманих знань у контексті майбутньої фахової діяльності. Засвоюючи інструменти вирішення пізнавально-проблемних завдань, здобувачі освіти розвивають здатність приймати ефективні рішення та досягати поставлених цілей у реальних комунікативних ситуаціях.

Таким чином, компетентнісний підхід у навчанні англійської мови постає як продуктивна альтернатива традиційним знаннєво-орієнтованим моделям навчання, які зосереджуються переважно на формуванні знань, умінь і навичок у відриві від практичного контексту. Така традиційна парадигма часто виявляється недостатньою для забезпечення готовності студентів до професійної комунікації та конкурентної діяльності у динамічних умовах сучасного ринку праці (Бреус, 2017, с. 264).

Серед ефективних технологій формування іншомовної комунікативної компетентності у процесі навчання англійської мови провідне місце займають інтерактивні види діяльності. Вони сприяють не лише розвитку мовленнєвих навичок, а й активізують когнітивну та емоційну сферу студентів, що є особливо важливим у контексті формування англомовної професійної компетентності.

Розвиток усного й писемного мовлення – ключових компонентів комунікативної компетентності – забезпечується шляхом виконання практично орієнтованих завдань з читання, аудіювання, говоріння та письма. Доцільним у цьому контексті є використання навчальних вправ, перекладу й аналізу фахових текстів, обговорень, а також підготовки як усних, так і письмових висловлювань за професійною тематикою.

Інтерактивне навчання передбачає активну взаємодію між учасниками освітнього процесу, що стимулює емоційне залучення та глибше засвоєння матеріалу. Воно також сприяє розвитку емоційного інтелекту – здатності розпізнавати, виражати й регулювати власні емоції, а також розуміти емоційні стани інших. Застосування інтерактивних методів активізує такі особистісні риси, як ініціативність, емпатія, саморефлексія та мотивація. У процесі інтерактивного навчання формуються стійкі комунікативні навички, зокрема у сфері невербальної комунікації. Водночас актуалізується потреба у вдосконаленні як мовленнєвої, так і психологічної компетентності, що, у свою чергу, сприяє розвитку загальної особистісної культури студента, включаючи етичні засади ділового спілкування (Richards, 2001, с. 141–0149).

Одним із найбільш ефективних підходів до підготовки майбутніх фахівців є використання ділових ігор – інтерактивної форми, що відтворює як предметний, так і соціальний зміст професійної діяльності. Такий метод дозволяє змоделювати типові для фахової практики взаємодії, а також створити нові практичні сценарії, що відповідають сучасним вимогам професійної самореалізації студентів.

Завдяки діловим іграм формується цілісне уявлення про структуру та динаміку професійної діяльності, водночас активізується набуття професійного й соціального досвіду, розвивається як теоретичне, так і практичне мислення, необхідне у майбутній кар'єрі (Завалевська, 2009, с. 68–71). Таким чином, використання рольових ігор, диспутів, публічних виступів і тренінгів сприяє розвитку іншомовної професійної комунікативної компетентності, водночас істотно підвищуючи мотивацію до вивчення англійської мови.

Важливою складовою формування іншомовної професійної комунікативної компетентності, на нашу думку, є розвиток навичок *публічного виступу* англійською мовою із використанням сучасних мультимедійних технологій. Освоєння технік ефективного презентації не лише сприяє вдосконаленню інтерактивного спілкування, але й забезпечує формування комплексу комунікативних умінь, необхідних як у навчальному, так і в професійному середовищі.

Під час опанування презентаційної діяльності студенти набувають важливих умінь: ефективного взаємодії з аудиторією, доречного використання мовних засобів та невербальної комунікації, створення структурованих, змістовних і візуально привабливих презентацій. Ці навички є актуальними в академічному контексті та відіграють ключову роль у подальшій професійній реалізації, відповідаючи сучасним вимогам ринку праці й сприяючи кар'єрному зростанню фахівців різних галузей.

Навчання професійної презентації англійською мовою сприяє не лише розвитку спеціалізованих

комунікативних компетентностей, але й забезпечує практичне застосування знань, здобутих у процесі навчання. Воно також стимулює формування культури іншомовного мовлення, ініціативності, самостійності та креативного мислення. Крім того, презентаційна діяльність створює передумови для розвитку навичок самоосвіти через організацію творчо-дослідницької роботи студентів, спрямованої на інтеграцію міждисциплінарних знань і їх актуалізацію у фаховому контексті.

Іншомовна комунікативна компетентність є ключовим чинником у формуванні зв'язного монологічного та діалогічного мовлення, що необхідне для ефективної взаємодії в глобальному англомовному професійному середовищі. У зв'язку з цим вона має бути в центрі уваги при організації навчання англійської мови у вищій школі.

Забезпечити належний рівень мовної підготовки студентів неможливо без інтеграції сучасних освітніх інформаційних технологій, зокрема: застосування навчального програмного забезпечення, електронних ресурсів та платформ для вивчення іноземних мов, а також активного використання можливостей мережі Інтернет.

Інформаційно-комунікаційні та мультимедійні технології відіграють важливу роль у підвищенні ефективності процесу формування іншомовної компетентності. Їхнє застосування сприяє оновленню змісту освіти, модернізації методів і форм організації навчання, забезпечуючи високий науково-методичний рівень викладання. Водночас реалізується комунікативний, індивідуально орієнтований і компетентнісний підхід до навчання англійської мови за професійним спрямуванням.

Висновки. На сучасному етапі розвитку суспільства формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти слід розглядати як невід'ємну складову їхньої загальної професійної підготовки. Знання, уміння та навички становлять основу компетентності, однак її справжнє досягнення в межах компетентнісного підходу полягає у здатності студента ефективно застосовувати набуті знання на практиці. Сутність компетентнісного підходу до навчання іноземної мови полягає у спрямованості освітнього процесу на розвиток іншомовної комунікативної компетентності, а також ключових загальнопрофесійних і особистісних компетентностей, необхідних для успішної соціальної та професійної самореалізації. Такий підхід відповідає сучасним вимогам суспільства, оскільки сприяє формуванню компетентної, мобільної й конкурентоспроможної особистості, здатної ефективно діяти в умовах глобалізованого інформаційного простору.

Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення рівня сформованості іншомовної кому-

нікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти, а також розроблення та апробація ефективних методик, прийомів і засобів її цілеспрямованого формування.

Конфлікт інтересів

Автори не мають потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Білецька, Л. (2014). Вправи для формування англомовної медичної компетентності майбутніх лікарів у процесі професійно орієнтованого читання. *Іноземні мови*, 3. 29.
- Бреус, О. (2017). Шляхи формування іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів медичних коледжів у процесі викладання англійської мови. *Young Scientist*, 7. 264.
- Завалевська, О. В. (2009). Інтерактивні методи формування професійного самоусвідомлення майбутніх фахівців вищих навчальних закладів. *Наука і освіта*, 7. 68–71.
- Кухта, І. (2008). Іншомовна компетентність у контексті формування комунікативної культури студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*, 4. 27–33.
- Марущак, О. (2016). Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки "Полісся"*, 11. 97–108.
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. За наук.ред. Ніколаєвої С. Ю. (2003). Київ : Ленвіт.
- Ніколаєва, С. Ю. (2010). Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*, 2. 11–17.
- Овчарук, О. В. (2004). *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*. Бібліотека з освітньої політики. Київ : "К. І. С."
- Панасюк, Ю. Т. (2015). Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Мовознавство*. Луцьк. 3. 196–202.
- Родигіна, І. (2006). Формування основних груп компетентностей учнів: продуктивне навчання. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 1. 27–32.
- Савченко, О. В. (Ред.) (2020). Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови і склад професійно-комунікативної компетенції. (Т 31) *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*.
- Richards, J., Rodgers, T. (2001) *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

REFERENCES

- Biletska, L. (2014). Vpravy dlia formuvannia anglo-movnoi medychnoi kompetentnosti maibutnikh likariv u protsesi profesiino orientovanoho chytannia. *Biletska L. Inozemni movy*, 3. 29
- Breus, O. (2017). Shliakhy formuvannia inshomovnoi profesiinoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv medychnykh koledzhiv u protsesi vykladannia angliiskoi movy. *Young Scientist*, 7. 264.
- Zavalevska, O. V. (2009). Interaktyvni metody formuvannia profesiinoho samousvidomlennia maibutnikh fahivtsiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv. *Nauka i osvita*, 7. 68–71.

- Kukhta, I. (2008). Inshomovna kompetentnist u konteksti formuvannia komunikatyvnoi kultury studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*. 4. 27–33.
- Marushchak, O. (2016). Poniattia kompetentnosti u pedahohichnii diialnosti. *Akademia mizhnarodnoho spivrobotnytstva z kreatyvnoi pedagogiky "Polissia"*. 11. 97–108.
- Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia*. Za nauk.red.Nikolaiievoji, S. U. (2003)., Kyiv: Lenvit.
- Nikolaiieva, S. (2010). Tsili navchannia inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnogo pidkhodu. *Inozemni movy*, 2. 11–17.
- Ovcharuk, O. V. (2004). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osniti: svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy. Biblioteka z osvithnoi polityky, Kyiv : "K. I. S."
- Panasiuk, U. T. (2015). Kompetentnisnyi pidkhid u vykladanni inozemnoi movy, *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lisi Ukrainky*. Lutsk. 3. 196–202.
- Rodyhina, I. (2006). Formuvannia osnovnykh hrup kompetentnosti uchniv: produktyvne navchannia. *Dyrector shkoły, litseiu, himnazii*, 1. 27–32.
- Savchenko, O. V. (2020). Kompetentnosnyi pidkhid u navchanni inozemnoi movy i sklad profesiino-komunikatyvnoi kompetentsii. (T 31) *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho*.
- Richards, J., Rodgers, T. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

Дата надходження до редакції 28.10.2025 р.
Ухвалено до друку 17.11.2025 р.

CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)